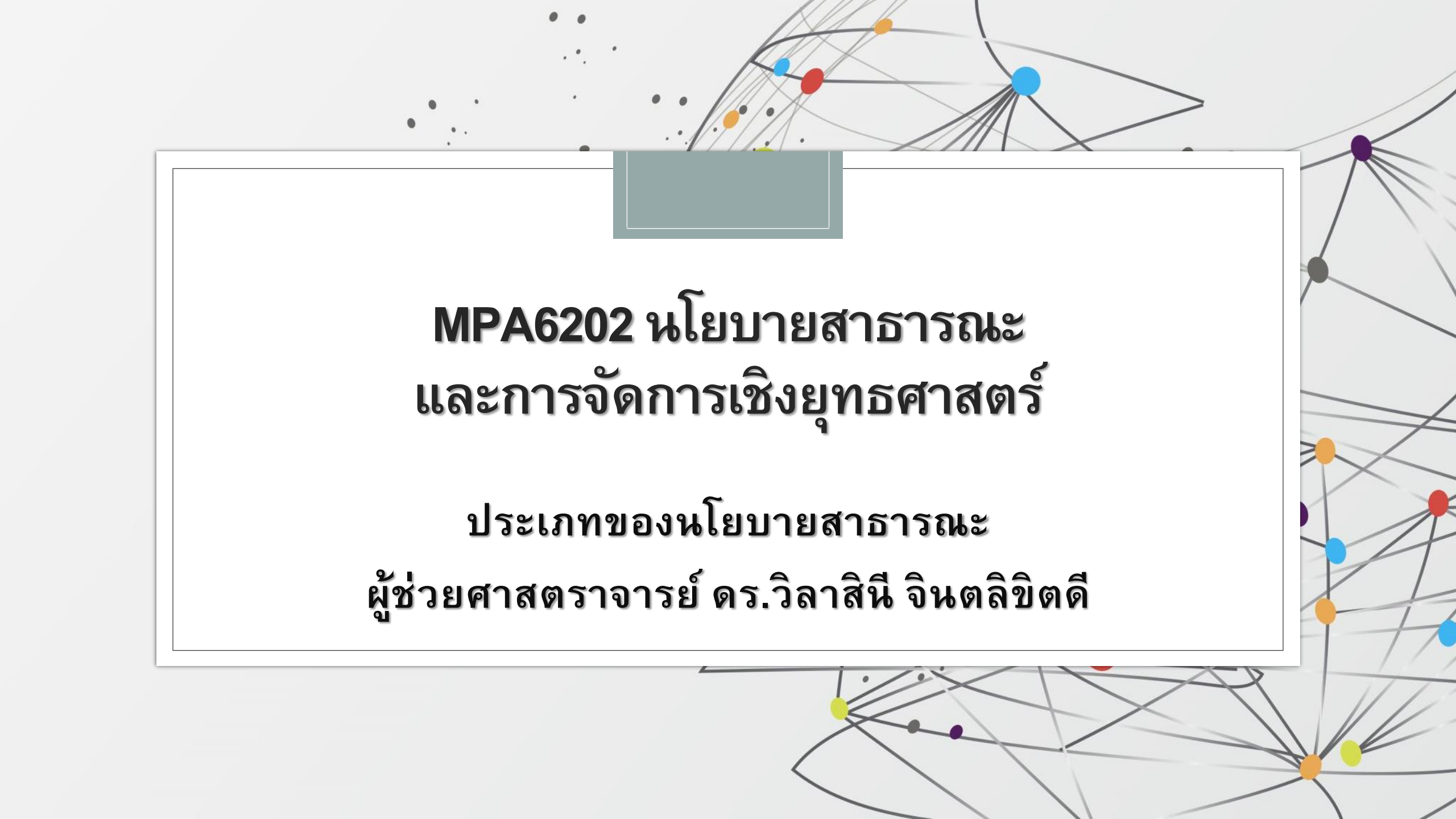

MPA6202 นโยบายสาธารณะ และการจัดการเชิงยุทธศาสตร์

**ประเภทของนโยบายสาธารณะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี จินตลิขิตดี**

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

นโยบายมุ่งเน้นขอบเขต
เฉพาะด้าน

นโยบายมุ่งเน้นสถาบัน
ที่กำหนดนโยบาย

นโยบายมุ่งเน้น
ขอบเขต
เฉพาะด้าน
Sectoral Policies

- ❖ รัฐบาลไทยแทบทุกรัฐบาลจะนำเสนอ
นโยบาย โดยใช้ขอบเขตเฉพาะด้านของ
นโยบายเป็นเกณฑ์ตลอดมา
- ❖ มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ ความครอบคลุม
ของนโยบาย ความชัดเจนของมาตรการ
ในแต่ละด้าน การแสดงเจตจำนงเพื่อ
นำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงหลักประกัน
สำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ปรากฏ
เป็นจริง

คำแถลงนโยบายของ
คณะรัฐมนตรี พลเอก
ประยุทธ์ จันทร์โอชา
แถลงต่อรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่
25 กรกฎาคม 2562

นโยบาย
หลัก 12
ด้าน

1. การปกป้องและเชิดชูสถาบัน
พระมหากษัตริย์

2. การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัย
ของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ

3. การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และ
วัฒนธรรม

4. การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก

คำแถลงนโยบายของ
คณะรัฐมนตรี พลเอก
ประยุทธ์ จันทร์โอชา
แถลงต่อรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่
25 กรกฎาคม 2562

นโยบาย
หลัก 12
ด้าน

5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

6. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

7. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

8. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย

คำแถลงนโยบายของ
คณะรัฐมนตรี พลเอก
ประยุทธ์ จันทร์โอชา
แถลงต่อรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่
25 กรกฎาคม 2562

นโยบาย
หลัก 12
ด้าน

9. การพัฒนาระบบสาธารณสุขและ
หลักประกันทางสังคม

10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ
รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการเติบโตอย่าง
ยั่งยืน

11. การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ

12. การป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบ และกระบวนการ
ยุติธรรม

ตัวอย่าง ด้านที่ 11 การปฏิรูปการบริหาร จัดการภาครัฐ

รัฐบาลจะดำเนินการ ดังนี้

- พัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่
- ปรับเปลี่ยนกระบวนการอนุมัติ อนุญาตของทางราชการให้เป็นระบบดิจิทัล
- พัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารราชการแผ่นดิน
- เปิดเผยข้อมูลภาครัฐสู่สาธารณะ
- ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐ

ตัวอย่าง ด้านที่ 11 การปฏิรูปการบริหาร จัดการภาครัฐ

รัฐบาลจะดำเนินการ ดังนี้

- พัฒนากลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริการสาธารณะและการตรวจสอบภาครัฐ
- ปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย เพื่อเอื้อต่อการทำธุรกิจและการใช้ชีวิตประจำวัน
- กระจายอำนาจ ความรับผิดชอบ และเพิ่มบทบาทการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมบทบาทของเอกชนและชุมชนในการให้บริการสาธารณะ

คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี นายเศรษฐา ทวีสิน แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 11 กันยายน 2567

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา

ระยะเร่งด่วน

ทำทันที

- เติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet

แก้ปัญหาหนี้สิน

- พักหนี้เกษตรกรและกลุ่มอื่น ๆ ตามเงื่อนไข/คุณสมบัติที่เหมาะสม

ลดภาระค่าใช้จ่าย ด้านพลังงาน

- จัดการราคาพลังงาน (ไฟฟ้า ก๊าซหุงต้ม ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง) ให้อยู่ระดับที่เหมาะสม

เพิ่มรายได้ จากการท่องเที่ยว

- ยกเว้นค่าธรรมเนียมวีซ่านักท่องเที่ยว "กลุ่มประเทศเป้าหมาย"
- ให้ Fast Track VISA กับผู้เข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติ (MICE)
- รัฐบาลร่วมมือภาคธุรกิจ เป็นเจ้าภาพจัดงานแสดงสินค้างานเทศกาลระดับโลก
- ปรับปรุงสนามบิน/จัดการเที่ยวบินของสนามบินทั่วประเทศ
- แก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน/ปราบปรามการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

แก้ความเห็นต่าง รัฐธรรมนูญ

- แก้ปัญหาคความเห็นต่าง เรื่องรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2560
- ฟื้นฟูหลักนิติธรรม ที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ

ระยะกลางและระยะยาว

สร้างรายได้

- ใช้การกระตุ้นเศรษฐกิจเปิดประตูการค้าตลาดใหม่ๆ
- พัฒนาเศรษฐกิจใหม่ในประเทศ
- ใช้หลัก ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ในภาคการเกษตร
- ฟื้นชีวิตอุตสาหกรรมประมง

สร้างโอกาส

- ให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดิน
- ปลดล็อกกฎหมายสนับสนุนประชาชนสร้างรายได้
- กระจายอำนาจเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารท้องถิ่น
- ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากร
- เปิดรับแรงงานต่างชาติที่เข้ามาสร้างประโยชน์
- สนับสนุนการสร้าง Soft Power
- ปฏิรูปการศึกษา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

สร้างคุณภาพชีวิต

- สร้างความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกที่สอดคล้องกับสภาวะของโลก
- สร้างสิ่งแวดล้อมที่สะอาดสำหรับทุกคน
- สร้างและพัฒนาระบบสาธารณสุข ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- สร้าง "สวัสดิการโดยรัฐ" ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนทุกกลุ่ม

ไทยคู่ฟ้า

ข้อมูล ณ วันที่ 11 ก.ย. 66

THAIGOV.GO.TH

คำแถลงนโยบายของ
คณะรัฐมนตรี
นายอนุทิน ชาญวีรกูล
แถลงต่อรัฐสภา
วันจันทร์ที่
29 กันยายน 2568

นโยบาย
สำคัญที่
จะเป็น
การ
แก้ไข
ปัญหา
เร่งด่วน
ของ
ประเทศ

1. ด้านเศรษฐกิจ
2. ด้านความมั่นคง
3. ด้านสังคม
4. ด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. ด้านการบริหารภาครัฐ การปฏิรูป
กฎหมาย

นโยบายมุ่งเน้น
สถาบันที่กำหนด
นโยบาย
Institutional
Policies

- ❖ พิจารณาจากสถาบันที่มีบทบาทใน
การกำหนดนโยบายเป็นสำคัญ
- ❖ สถาบันนิติบัญญัติ มีบทบาทใน
การกำหนดนโยบายสำคัญของประเทศ
โดยนโยบายทั้งหมดจะปรากฏในรูป
“พระราชบัญญัติ”
- ❖ เช่น พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปี พระราชบัญญัติประกันสังคม
พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์

นโยบายมุ่งเน้น
สถาบันที่กำหนด
นโยบาย
Institutional
Policies

❖ สถาบันบริหาร มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย ในรูปแบบถ้อยแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา เป็นการแสดงเจตจำนงของรัฐบาล

❖ เช่น นโยบาย ของ รัฐบาล
มติคณะรัฐมนตรี ประกาศสำนัก
นายกรัฐมนตรี พระราชกฤษฎีกา
กฎกระทรวง ระเบียบปฏิบัติของกระทรวง
ทบวง กรมต่าง ๆ

นโยบายมุ่งเน้น
สถาบันที่กำหนด
นโยบาย
Institutional
Policies

- ❖ สถาบันตุลาการ จะปรากฏในรูปของการพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นส่วนใหญ่
- ❖ คำพิพากษาของศาลฎีกาจะถูกนำมาเป็นบรรทัดฐานในการชี้ขาดการกระทำที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ด้วยเหตุนี้คำพิพากษาคัดสินของศาลฎีกาจึงมีลักษณะเป็นนโยบายสาธารณะที่มีหลักเกณฑ์ชัดเจน

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

นโยบายมุ่งเน้นเนื้อหาสาระ

นโยบายมุ่งเน้นขั้นตอน
การปฏิบัติ

นโยบายมุ่งเน้น เนื้อหาสาระ Substantive Policies

- ❖ เกี่ยวข้องกับสิ่งที่รัฐกำลังจะกระทำ
- ❖ อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์หรือต้นทุนต่อประชาชน
- ❖ อาจทำให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบ
- ❖ เช่น นโยบายการสร้างทางด่วนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล นโยบายการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่

นโยบายมุ่งเห็น ขั้นตอนการ ปฏิบัติ Procedural Policies

- ❖ มุ่งเห็นขั้นตอนการปฏิบัติ
- ❖ จะเกี่ยวข้องกับวิธีการในการดำเนินนโยบายว่าจะดำเนินการอย่างไร และใครเป็นผู้ดำเนินการ
- ❖ ครอบคลุมองค์การที่จะต้องรับผิดชอบขั้นตอนการบังคับใช้
- ❖ เช่น นโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

นโยบายมุ่งเน้นการควบคุม
กำกับโดยรัฐ

นโยบายมุ่งเน้นการควบคุม
กำกับตนเอง

นโยบายมุ่งเน้น
การควบคุมกำกับ
โดยรัฐ
Regulatory
Policies

- ❖ มุ่งเน้นการกำหนดข้อจำกัดเกี่ยวกับพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล และกลุ่มบุคคล
- ❖ เป็นการลดเสรีภาพ หรือการใช้ดุลยพินิจที่จะกระทำการหนึ่งสิ่งใดของผู้ที่ถูกควบคุม
- ❖ เช่น นโยบายทางเศรษฐกิจ การควบคุมมิให้กลุ่มนายธนาคารขึ้นอัตราดอกเบี้ยโดยไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคารกลาง การควบคุมมิให้บริษัทเอกชนทำการผลิตสุราโดยเสรี

นโยบายมุ่งเน้น
การควบคุมกำกับ
โดยรัฐ
Regulatory
Policies

❖ นโยบายทางสังคม นโยบายควบคุม
อาวุธปืน นโยบายควบคุมการพนัน
นโยบายลดความรุนแรงจากอุบัติเหตุ
การขึ้นค่าธรรมเนียมรถยนต์ การควบคุมมิให้
ทำการผลิตและเผยแพร่ภาพยนตร์
อนาจาร การควบคุมการทำแท้ง

นโยบายมุ่งเน้น
การควบคุมกำกับ
ตนเอง
Self-regulatory
Policies

- ❖ เกี่ยวข้องกับการจำกัดหรือการควบคุมพฤติกรรมของกลุ่มประชาชนบางกลุ่ม
- ❖ มีลักษณะของการส่งเสริมการปกป้องผลประโยชน์และความรับผิดชอบของกลุ่มตน เช่น สภาเภสัชกรรม สภานายความ แพทยสภา สภาอุตสาหกรรม
- ❖ เช่น พระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พระราชบัญญัติทนายความ

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

นโยบายมุ่งเน้นการกระจาย
ผลประโยชน์

นโยบายมุ่งเน้นการกระจาย
ความเป็นธรรม

นโยบายมุ่งเน้น การกระจาย ผลประโยชน์ Distributive Policies

- ❖ เกี่ยวข้องกับการจัดสรรบริการหรือผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนบางส่วนอย่างเฉพาะเจาะจง
- ❖ ผู้รับผลประโยชน์อาจเป็นปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือระดับสังคมบางส่วนก็ได้
- ❖ เช่น นโยบายการแก้ไขปัญหารัฐกิจ อสังหาริมทรัพย์ นโยบายการแก้ไขปัญหาคอขวดทางการเกษตร

นโยบายมุ่งเน้น การกระจาย ความเป็นธรรม Redistributive Policies

- ❖ เป็นความพยายามของรัฐบาลที่จะจัดสรรความมั่งคั่ง รายได้ ทรัพย์สิน และสิทธิต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนอย่างเป็นธรรม
- ❖ เสริมสร้างให้เกิดการกระจายรายได้หรือผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
- ❖ ลดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยให้น้อยลง
- ❖ เช่น นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ นโยบายการจัดตั้งธนาคารเพื่อให้สินเชื่อแก่เกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

นโยบายมุ่งเห็นเชิงวัตถุ

นโยบายมุ่งเห็นเชิงสัญลักษณ์

นโยบายมุ่งเน้น เชิงวัตถุ

Material Policies

- ❖ กำหนดขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการจัดหาทรัพยากรหรืออำนาจที่จะให้ประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ
- ❖ หรือ เป็นนโยบายที่กำหนดให้เกิดข้อเสียเปรียบแก่กลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบ
- ❖ เช่น นโยบายช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย นโยบายการปรับปรุงชุมชนแออัด นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ

นโยบายมุ่งเน้น เชิงสัญลักษณ์

Symbolic Policies

- ❖ เป็นนโยบายที่ไม่ได้เป็นการจัดสรรเชิง
วัตถุหรือสิ่งของที่จับต้องได้
- ❖ เป็นนโยบายที่มุ่งเสริมสร้างคุณค่าทาง
จิตใจให้แก่ประชาชน
- ❖ เช่น นโยบายรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม
นโยบายส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

นโยบายมุ่งเน้นลักษณะ
เสรีนิยม

นโยบายมุ่งเน้นลักษณะ
อนุรักษ์นิยม

นโยบายมุ่งเน้น ลักษณะเสรีนิยม Liberal Policies

- ❖ เป็นนโยบายที่เกิดจากการผลักดันของกลุ่มความคิดก้าวหน้า
- ❖ ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
- ❖ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสังคมสมัยใหม่
- ❖ เช่น นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
นโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง
ท้องถิ่น

นโยบายมุ่งเน้น
ลักษณะ
อนุรักษนิยม
Conservative
Policies

- ❖ มักจะอยู่ในกลุ่มชนชั้นนำของสังคม
- ❖ เห็นว่าสิ่งที่ดำรงอยู่นั้นดีอยู่แล้ว
- ❖ ถ้าจะทำการเปลี่ยนแปลงก็ควรจะทำแบบค่อยเป็นค่อยไป
- ❖ ผลักดันนโยบายเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตน
- ❖ ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่จะทำให้กลุ่มของตนสูญเสียประโยชน์ที่เคยได้รับมาก่อน
- ❖ เช่น นโยบายการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ นโยบายผูกขาดกิจการเกี่ยวกับสื่อวิทยุโทรทัศน์ นโยบายการเกณฑ์ทหาร

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

นโยบายมุ่งเน้นลักษณะ
สินค้าสาธารณะ

นโยบายมุ่งเน้นลักษณะ
สินค้าเอกชน

นโยบายมุ่งเน้น
ลักษณะสินค้า
สาธารณะ
Policies
Involving Public
Goods

- ❖ การกำหนดสินค้าที่ไม่สามารถแบ่งแยก
กลุ่มผู้รับประโยชน์ออกจากนโยบายได้
- ❖ เมื่อรัฐบาลจัดสรรสินค้านั้นแล้ว
ประโยชน์ที่ได้จะตกอยู่กับประชาชนทุกคน
- ❖ เช่น นโยบายการป้องกันประเทศ
การรักษาความสงบความปลอดภัยในชีวิต
และทรัพย์สินของประชาชนโดยตำรวจ
การควบคุมการจราจร นโยบายการลด
มลพิษทางอากาศ นโยบายอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

นโยบายมุ่งเน้น
ลักษณะสินค้า
เอกชน
Policies
Involving Private
Goods

- ❖ สามารถที่จะแบ่งแยกกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์เป็นหน่วยย่อยๆ ได้
- ❖ สามารถที่จะเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้รับประโยชน์โดยตรงได้
- ❖ สิ่งที่หน่วยงานภาครัฐบริการประชาชนบางส่วนก็จัดอยู่ในประเภทสินค้าเอกชนด้วย
- ❖ เช่น การเก็บขยะของเทศบาล การบริการไปรษณีย์ การประกันสังคม การเคหะสงเคราะห์

Q & A

Thank you